

ΣτΕ 855/2018 (Τμ. Ε')

Πρόεδρος: Α. Ράντος, **Αντιπρόεδρος ΣτΕ,** **Εισηγητής:** Δ. Βασιλειάδης, **Πάρεδρος ΣτΕ,**
Δικηγόροι: Α. Πάσχος, Β. Κορκίζογλου, **Πάρεδρος ΝΣΚ,** Μ. Μπαχάς, Α. Παπαπετρόπουλος, Κ. Σκορδής

Διατάξεις: άρθρα 1 (§§ 8-9), 12, 14 ν. 2971/2001 (Α' 285), 1-2, 4, 19α ν. 4014/2011 (Α' 209), **κνα 1958/2012** (Β' 21), άρθρο 5 **κνα 1649/56/2014** (Β' 45), 5, 10 **να 167563/ΕΥΠΕ/2013** (Β' 964), 3 **κνα 1649/45/2014** (Β' 45), 3, 11 **Οδηγίας 2001/42/ΕΚ** (ΕΕ L 197), 3, 11 **κνα 107017/2006** (Β' 1225)

Προστασία ακτών. Προϋποθέσεις νόμιμης εκτέλεσης τεχνικών έργων στον αιγιαλό, την παραλία και τη θάλασσα. Έγκριση περιβαλλοντικών όρων αντιδιαβρωτικών έργων. Ανάρτηση ΑΕΠΟ στον ιστότοπο του προγράμματος «Διαύγεια». Προθεσμία προσφυγής. Η υποβολή ΜΠΕ με αίτηση του φορέα και όχι με το έντυπο «Υ» της να 167563/ΕΥΠΕ/2013 δεν επισύρει άνευ ετέρου ακυρότητα της διαδικασίας έγκρισης περιβαλλοντικών όρων.

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση: α) της απόφασης .../22.10.2014 (εφ' εξής: ΑΕΠΟ) του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδας και Ιονίου, με την οποία εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι του έργου «Προστασία ακτής από διάβρωση εντός της θάλασσας και σε απόσταση από την ακτή και τεχνητών υφάλων στον πυθμένα της θάλασσας» στη θέση ... ΔΕ Κορώνης του Δήμου Πύλου - Νέστορος, β) της απόφασης .../22.1.2015 του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που υπογράφεται κατ' εντολή του από τον Γενικό Γραμματέα, με την οποία απορρίφθηκε προσφυγή της αιτούσας Περιφέρειας κατά της πρώτης προσβαλλομένης.

7. Επειδή, η α' προσβαλλομένη αναρτήθηκε στον ιστότοπο του προγράμματος «Διαύγεια» στις 23.10.2014 και εν συνεχεία, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 19α του ν. 4014/2011 (Α' 209), αναρτήθηκε στις 3.11.2014 στον ειδικό ιστότοπο «aero.ypeka.gr» του ΥΠΕΝ. Κατά της ανωτέρω πράξης η αιτούσα άσκησε την από 24.11.2014 προσφυγή, την οποία κατέθεσε αυθημερόν στο Γραφείο του Υπουργού ΠΕΚΑ. Με τη β' προσβαλλομένη (.../22.1.2015) η διοικητική προσφυγή κρίθηκε παραδεκτή, αλλά απορρίφθηκε επί της ουσίας. Σύμφωνα με τις διατάξεις που παρατίθενται στην προηγούμενη σκέψη, η προσφυγή κατά της ΑΕΠΟ εμπροθέσμως ασκήθηκε στις 24.11.2014, δηλαδή μέσα σε 30 ημέρες από τη δημοσίευση της ΑΕΠΟ με τον τρόπο που ορίζεται στο άρθρο 19α του ν. 4014/2011. Επομένως, η άσκηση της προσφυγής διέκοψε την προθεσμία άσκησης αίτησης ακυρώσεως κατά της α' προσβαλλομένης ΑΕΠΟ, δεδομένου δε ότι η β' προσβαλλομένη εκδόθηκε στις 22.1.2015, η κρινόμενη αίτηση εμπροθέσμως ασκήθηκε, στις 20.3.2015, κατ' αμφοτέρων των προσβαλλόμενων πράξεων. Ο ισχυρισμός της παρεμβαίνουσας, κατά τον οποίο, με βάση την προηγηθείσα ανάρτηση της ΑΕΠΟ στον ιστότοπο του προγράμματος «Διαύγεια», η προσφυγή κατά της ΑΕΠΟ ασκήθηκε εκπροθέσμως και δεν διέκοψε την προθεσμία της αίτησης ακυρώσεως κατ' αυτής, είναι αβάσιμος και πρέπει να απορριφθεί (πρβλ. ΣτΕ 55/2017).

9. Επειδή, κατά τις ανωτέρω διατάξεις, ερμηνευόμενες υπό το φως του άρθρου 24 του Συντάγματος, η εκτέλεση τεχνικών έργων στον αιγιαλό, την παραλία ή τη θάλασσα επιτρέπεται μόνον εφόσον τηρηθεί η διαδικασία του άρθρου 12 ή του άρθρου 14 του ν. 2971/2001, ανάλογα με τη φύση του έργου και υπό την προϋπόθεση ότι θα τηρηθούν οι όροι προστασίας της ακτής, που αποτελεί ουσιώδες στοιχείο του φυσικού περιβάλλοντος (πρβλ. ΣτΕ 3733/2010, 826/2009). Ειδικότερα, η κατασκευή τεχνικών έργων στον αιγιαλό, την παραλία ή τη θάλασσα προς αποτροπή διαβρώσεων ή προς εξυπηρέτηση βιομηχανικών, εμπορικών ή άλλης φύσεως σκοπών, αντιστοίχως, δεν είναι επιτρεπτή, παρά μόνο για λόγους δημοσίου συμφέροντος και υπό την προϋπόθεση ότι το έργο είναι βιώσιμο, δηλαδή ότι ως εκ της χωροθέτησής του, της γενικής περιβαλλοντικής μελέτης και των όρων αυτής, έχει προηγουμένως εξασφαλισθεί το συμβατό του έργου προς τα οικεία οικοσυστήματα και τη λειτουργία και μορφολογία της ακτής, βάσει ενός συνολικού προγραμματισμού της επέμβασης στη συγκεκριμένη ακτή. Εξάλλου, πέραν της τήρησης των ως άνω ουσιαστικών προϋποθέσεων, η εκτέλεση τεχνικών έργων επί του αιγιαλού ή της παραλίας επιτρέπεται μόνον εφόσον τηρηθεί η διαδικασία του άρθρου 12 του ν. 2971/2001 και υπό την προϋπόθεση τήρησης των όρων προστασίας της ακτής. Σε περίπτωση δε που η διαδικασία αυτή δεν τηρηθεί, τα επί του αιγιαλού ή της παραλίας ανεγερθέντα κτίσματα είναι αυθαίρετα και κατεδαφιστέα. Συνεπώς, προκειμένης οποιασδήποτε επέμβασης στον χώρο του αιγιαλού και της παραλίας, ο οποίος λόγω της φύσης του και της κατά προορισμό χρήσης του, χρήζει ιδιαίτερης και εξειδικευμένης προστασίας, απαιτείται σε κάθε περίπτωση κατασκευής στους ανωτέρω χώρους κάθε φύσεως τεχνικού έργου, άρα και αποσκοπούντος στη διαμόρφωση της ακτής προκειμένου να αποφευχθεί η διάβρωσή της από τη θάλασσα, η χορήγηση σχετικής άδειας μετά την τήρηση των τασσομένων ειδικών προϋποθέσεων και κατά την προκαθορισμένη στον νόμο διαδικασία (πρβλ. ΣτΕ 3733/2010, 4222/2005, 3253/2005, πρβλ. επίσης ΣτΕ 3937/2014 κ.ά.).

11. Επειδή, από τα στοιχεία του φακέλου, στα οποία περιλαμβάνεται και το .../15.2.2016 έγγραφο των απόψεων της ΑΔ Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδας και Ιονίου προς το Δικαστήριο, το περιεχόμενο του οποίου δεν αμφισβητείται από την αιτούσα Περιφέρεια με το από 7.3.2017 υπόμνημά της που κατατέθηκε εντός της χορηγηθείσας από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου προθεσμίας, προκύπτουν τα εξής: Στις αρχές του έτους 2013 η παρεμβαίνουσα εταιρεία, η οποία φέρεται ως κυρία εκτάσεως κειμένης στη θέση ... Μεσσηνίας, με αιτήσεις προς τη Διοίκηση εξέθεσε ότι στην περιοχή παρατηρούνται προβλήματα διάβρωσης του εδάφους και ζήτησε να ενημερωθεί για τη διαδικασία και τις απαιτούμενες άδειες προκειμένου να προχωρήσει σε προστατευτικά έργα. Με το από 14.3.2014 πρακτικό, η οικεία Επιτροπή καθορισμού αιγιαλού και παραλίας γνωμοδότησε, κατά πλειοψηφία, ότι υφίσταται ζήτημα διάβρωσης της ακτογραμμής προ της ιδιοκτησίας της παρεμβαίνουσας. Εν συνεχεία, η παρεμβαίνουσα με την από 12.6.2014 αίτηση υπέβαλε στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου, σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 2971/2001, Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων έτους 2014 (εφ' εξής: ΜΠΕ) για την αδειοδότηση του έργου «Προστασία ακτής (επέκταση) από διάβρωση εντός της θάλασσας και σε απόσταση από την ακτή, δημιουργία μεμονωμένου αγκυροβολίου εντός θάλασσας

και τεχνητών υφάλων στον πυθμένα της θάλασσας» στη θέση ... Δήμου Πύλου - Νέστορος. Επίσης, ο εκπρόσωπος του τεχνικού συμβούλου της παρεμβαίνουσας υπέβαλε στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση αντίγραφο της .../15.6.2012 βεβαίωσης του Δασάρχη Καλαμάτας περί «τελεσιδικίας» της .../2000 πράξης περί χαρακτηρισμού ως μη δασικής έκτασης 37 περίπου στρ. στην ΤΚ ... καθώς και τοπογραφικό διάγραμμα για τη γειτνιάζουσα με το έργο περιοχή Natura 2000 με κωδικό «GR2550003» και την ονομασία «Νήσοι Σαπιέντζα και Σχίζα, Ακρωτήριο Ακρίτας» (βλ. αριθ. πρωτ. της Αποκεντρωμένης Διοίκησης .../16.6.2014 και .../20.6.2014). Σύμφωνα με τον μελετητή, τα έργα που πρόκειται να εκτελεστούν βρίσκονται εκτός της περιοχής Natura και δεν επηρεάζουν το καθεστώς προστασίας της περιοχής Natura, για τους λόγους που εκτίθενται στην από 19.6.2014 επιστολή του. Η Δ/ση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Πελοποννήσου της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, μετά τον έλεγχο πληρότητας της ΜΠΕ σύμφωνα και με το προβλεπόμενο έντυπο «Δ3», με το .../23.6.2014 έγγραφο διαβίβασε τον φάκελο της ΜΠΕ στην Περιφέρεια Πελοποννήσου (Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας), προκειμένου να κινηθεί η διαδικασία δημοσιοποίησης και διαβούλευσης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 5 της κυα 1649/56/2014 (Β' 45). Επίσης, η Κτηματική Υπηρεσία Μεσσηνίας, με το .../23.6.2014 έγγραφο, διαβίβασε τη ΜΠΕ στο ΥΕΘΑ/ΓΕΝ, στο ΥΠΕΚΑ, στο Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου, στις Εφορείες Ενάλιων Αρχαιοτήτων, ΛΗ' Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων και 26η ΕΒΑ καθώς και στον Δήμο Καλαμάτας, για την εξέταση της ΜΠΕ από την ΕΠΑΕ. Στη συνέχεια, το Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας διαβίβασε, με το .../7.7.2014 έγγραφο, τον φάκελο της ΜΠΕ προς το Περιφερειακό Συμβούλιο Πελοποννήσου για την τήρηση της διαδικασίας δημοσιοποίησης και διαβούλευσης. Ακολούθως, όπως βεβαιώνει η Διοίκηση στο έγγραφο των απόψεων, με το .../9.7.2014 έγγραφο του Περιφερειακού Συμβουλίου Πελοποννήσου απεστάλη η σχετική ανακοίνωση στον τύπο, η οποία δημοσιεύθηκε στις 12.7.014 στην τοπική εφημερίδα ... Κατά τη διάρκεια της διαβούλευσης, η Διεύθυνση Λιμενικών Υποδομών του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου με το .../17.7.2014 έγγραφο, αφού επισήμανε ότι τα έργα βρίσκονται πλησίον περιοχής του δικτύου Natura 2000 και θα πρέπει να τηρούνται αυξημένα μέτρα προστασίας κατά την εκτέλεσή τους, έθεσε συγκεκριμένους όρους για την εκτέλεση των έργων και υπενθύμισε ότι το έγγραφο αυτό δεν συνεπάγεται νομιμοποίηση τυχόν εργασιών που έχουν εκτελεστεί χωρίς τις απαιτούμενες άδειες. Ομοίως, το ΓΕΝ με το .../18.7.2014 έγγραφό του δεν διατύπωσε αντιρρήσεις για την κατασκευή των έργων, υπενθύμισε δε επιπροσθέτως και τη διαδικασία που πρέπει να τηρηθεί για την τοποθέτηση ναυδέτου. Από τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, η ΛΗ' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων με το από 11.7.2014 έγγραφο επισήμανε ότι δεν έχει αρμοδιότητα να γνωμοδοτήσει επί της ΜΠΕ, καθόσον, ύστερα από σχετική αυτοψία αρχαιολόγου, η περιοχή του έργου δεν χωροθετείται εντός κηρυγμένου ή εντοπισμένου αρχαιολογικού χώρου ή μνημείου της αρμοδιότητας της Εφορείας, η 26η ΕΒΑ με το .../18.7.2014 έγγραφο εξέθεσε ότι δεν έχει αντίρρηση για το έργο, υπό τους εκτιθέμενους στο έγγραφό της όρους, η δε Εφορεία Ενάλιων Αρχαιοτήτων με το από 30.7.2014 έγγραφό της επισήμανε ότι το έργο (δύο έξαλοι βραχίονες πρόβολοι, επτά υποθαλάσσιοι

τεχνητοί ύφαλοι κάθετα προς την ακτή και σε απόσταση 30 μ. μεταξύ τους και ένα μεμονωμένο αγκυροβόλιο σε απόσταση 120 μ. ανατολικά προς την ακτή), μπορεί να εκτελεσθεί, υπό τους συγκεκριμένους όρους που παρατίθενται στο ανωτέρω έγγραφο. Το Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής της ΠΕ Μεσσηνίας με το .../21.7.2014 πρακτικό του γνωμοδότησε ότι παρέλκει η διατύπωση γνώμης, διότι το θέμα δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητά του. Περαιτέρω, η Επιτροπή Ποιότητας Ζωής του Δήμου Πύλου - Νέστορος με την .../4.8.2014 απόφαση γνωμοδότησε θετικά επί της ΜΠΕ του έργου. Στη συνέχεια, ο Δήμαρχος ενημέρωσε την Επιτροπή Διαβούλευσης ότι η περιοχή της Κορώνης πλήττεται από φαινόμενα διάβρωσης της ακτής και τα τελευταία έτη έχουν γίνει μεγάλες ζημιές στο Κάστρο της Κορώνης, στο Αρτάκι και σε άλλες περιοχές του Τοπικού Διαμερίσματος, η δε Επιτροπή Διαβούλευσης με την .../13.8.2014 απόφασή της διατύπωσε θετική γνώμη επί της ΜΠΕ του έργου. Επίσης, το Δημοτικό Συμβούλιο του ανωτέρω Δήμου με την απόφαση .../25.8.2014 εξέφρασε θετική γνώμη επί της ΜΠΕ του έργου. Εξ άλλου, το Τμήμα Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας με την .../14.8.2014 εισήγησή του ενημέρωσε το Περιφερειακό Συμβούλιο Πελοποννήσου ότι δεν έχουν κατατεθεί ενστάσεις φορέων ή πολιτών και ότι το έργο, σύμφωνα με τη μελέτη, περιλαμβάνει την κατασκευή 2 προστατευτικών βραχιόνων από φυσικούς ογκόλιθους, 7 υποθαλάσσιων υφάλων κατά διαστήματα 30 μ. και την πόντιση μεταλλικού ναυδέτου. Η ανωτέρω υπηρεσία της Περιφέρειας επισήμανε, ακόμη, ότι ως προς τους προστατευτικούς βραχιόνες υφίσταται ήδη αποτύπωμα δύο προβόλων στη βόρεια πλευρά και πρότεινε να εξετασθούν από την αδειοδοτούσα αρχή ορισμένα ζητήματα που αφορούν τη διαδικασία και τον τρόπο εκτέλεσης του έργου. Τέλος, ο Διευθυντής Λιμενικών Έργων και Έργων Αεροδρομίων του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων με το .../12.9.2014 έγγραφό του προς την Κτηματική Υπηρεσία Μεσσηνίας, θεώρησε την ακτομηχανική μελέτη. Μετά τις παρατηρήσεις των ανωτέρω υπηρεσιών, η ΑΔ Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδα και Ιονίου απέστειλε στην παρεμβαίνουσα το .../18.9.2014 έγγραφο, με το οποίο επισήμανε, πλην άλλων, ότι η αδειοδότηση του αγκυροβολίου δεν μπορεί να επιτραπεί διότι δεν τηρήθηκε η διαδικασία του άρθρου 14 παρ. 4 του ν. 2971/2001, ενώ και η διαδικασία αδειοδότησης ναυδέτου διέπεται πλέον από τον ν. 4276/2014, ότι η διαπίστωση της ΜΠΕ σχετικά με τη μη επίδραση των έργων στη γειτνιάζουσα περιοχή Natura πρέπει να τεκμηριωθεί περαιτέρω, ότι η ΜΠΕ πρέπει να συμπληρωθεί με στοιχεία που αναφέρονται στο έγγραφο της Εφορείας Ενάλιων Αρχαιοτήτων και ότι τα έργα που έχουν ήδη κατασκευαστεί και κυρίως ο «καθ' υπέρβαση αδείας λιμενίσκος» δεν είναι νόμιμα και θα πρέπει να κατεδαφιστούν πριν από την υλοποίηση των προτεινόμενων αντιδιαβρωτικών έργων. Σε συμμόρφωση προς το ανωτέρω έγγραφο ο τεχνικός σύμβουλος της παρεμβαίνουσας υπέβαλε την από 25.9.2014 επιστολή (αριθ. πρωτ. Αποκ. Διοίκησης .../30.9.2014), στην οποία ανέφερε τα εξής: α) προστέθηκε στη ΜΠΕ, ως παράρτημα, ειδική οικολογική αξιολόγηση για την περιοχή, αν και το έργο βρίσκεται εκτός περιοχής Natura, β) η προσθήκη αυτή δεν προκαλεί μεταβολή στο έργο, γ) αφαιρέθηκε το αγκυροβόλιο που ήταν ελάσσονος σημασίας, δ) η αφαίρεση του αγκυροβολίου δεν επιφέρει καμιά αλλαγή στον σχεδιασμό της ΜΠΕ για τα αντιδιαβρωτικά έργα, ε) επισυνάφθηκε γνωμοδότηση καθηγητή του Πολυτεχνείου σε σχέση με τα θέματα που είχε θέσει η

Εφορεία Ενάλιων Αρχαιοτήτων στο προαναφερθέν έγγραφο της και στ) υποβλήθηκε εκ νέου η ΜΠΕ, όπως συμπληρώθηκε με τα ανωτέρω στοιχεία. Εξ άλλου, η Αντιπεριφερειάρχης Πελοποννήσου απέστειλε το .../13.10.2014 έγγραφο στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση, στο οποίο εκτίθεται ότι σε υλοποίηση της .../2014 απόφασης του Περιφερειακού Συμβουλίου συγκροτήθηκε ειδική επιτροπή για την εξέταση του έργου. Ακολούθως, και δεδομένου ότι το Περιφερειακό Συμβούλιο Πελοποννήσου δεν γνωμοδότησε μέσα στην προβλεπόμενη προθεσμία, ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδας και Ιονίου εξέδωσε την .../22.10.2014 απόφαση (α' προσβαλλόμενη ΑΕΠΟ), με την οποία ενέκρινε τους περιβαλλοντικούς όρους του έργου. Σύμφωνα με την ανωτέρω ΑΕΠΟ το έργο κατατάσσεται στην Ομάδα 3η (κατηγορία 1η υποκατηγορία Α2) «έργα προστασίας της ακτής από διάβρωση επί της ακτογραμμής με συνολικό μήκος παρέμβασης <500 μ. καθώς και στην υποκατηγορία Β «τεχνητοί ύφαλοι στον πυθμένα της θάλασσας». Ως προς την περιγραφή του έργου στην ΑΕΠΟ εκτίθενται τα εξής: «Στην θαλάσσια ζώνη μπροστά από την ιδιοκτησία της εταιρείας ... υπάρχει το αποτύπωμα θαλάσσιων έργων που σκοπό είχαν την προστασία της ιδιοκτησίας ... Προτείνεται η αποκατάσταση των έργων προστασίας της ακτής (προστατευτικών προβόλων) πάνω στο ίχνος των έργων που είχαν καταστραφεί με τον καιρό. Ένας πρόβολος από τα δεξιά και ένας από τα αριστερά αποκομμένοι από τη στεριά κατά 1,5 μ. και πλέον. Οι πρόβολοι αυτοί θα κατασκευαστούν από φυσικούς ογκολίθους και θα έχουν ύψος πάνω από τη θάλασσα +3 μ. ικανό να σταματήσει τον κυματισμό που αναπτύσσεται στην περιοχή ... Το μήκος των έργων θα είναι 45+50 = 95 μ. συνολικά και η στέψη τους +3 μ. πάνω από την μέση στάθμη της θάλασσας. Παράλληλα ... θα κατασκευαστούν υποθαλάσσιοι ύφαλοι για τη δημιουργία ζώνης προστασίας. Οι κατασκευές υποθαλάσσιων υφάλων θα είναι μονολιθικές και θα ακολουθούν τις κλίσεις του πυθμένα και θα παρεμβάλλονται ανά τακτά διαστήματα ώστε να εγκλωβίζουν ανάμεσά τους την άμμο που διαβρώνεται και μεταφέρεται μέσω των ρευμάτων και των κυματισμών. Οι υποθαλάσσιοι ύφαλοι θα κατασκευαστούν από άμμο μέσα σε γεωϋφασμα και θα τοποθετηθούν κατά διαστήματα 30 μ. Συνολικά θα τοποθετηθούν επτά (7) ύφαλοι. Οι ύφαλοι απέχουν από την ακτή 1,5 μ. και πλέον ...».

Εξάλλου, με την .../20.10.2014 (ΑΔΑ ...) απόφαση, η οποία απεστάλη στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση μετά την έκδοση της ΑΕΠΟ (βλ. έγγραφο .../31.10.2014), το Περιφερειακό Συμβούλιο Πελοποννήσου γνωμοδότησε αρνητικά επί της ΜΠΕ του έργου. Στη συνέχεια, όπως εκτέθηκε, η Περιφέρεια Πελοποννήσου άσκησε την από 24.11.2014 προσφυγή κατά της ανωτέρω απόφασης του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, η οποία απορρίφθηκε με την .../22.1.2015 απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου ΠΕΚΑ (β' προσβαλλόμενη).

12. Επειδή, προβάλλεται ότι η ΑΕΠΟ του έργου εκδόθηκε κατά παράβαση του άρθρου 5 της 167563/ΕΥΠΕ/2013 απόφασης του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Β' 964), διότι η ΜΠΕ υποβλήθηκε από τον φορέα του έργου με απλή αίτηση χωρίς να συνοδεύεται από το σχετικό έντυπο «Υ» και δεν συνετάγη από την υπηρεσία το έντυπο «Δ3» που αφορά τον έλεγχο της πληρότητας του φακέλου της ΜΠΕ. Ανεξαρτήτως,

όμως, του ότι η συμπλήρωση των εντύπων, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 5 της ανωτέρω υπουργικής απόφασης στο πλαίσιο της διαδικασίας έγκρισης ΑΕΠΟ για τα έργα της υποκατηγορίας Α2, αποσκοπεί στην τυποποίηση της διαδικασίας και τον συνοπτικό έλεγχο από τη Διοίκηση της πληρότητας του φακέλου και της όλης διαδικασίας, πάντως όπως βεβαιώνει η Διοίκηση και προκύπτει από τον φάκελο το έντυπο «Δ3» έχει συμπληρωθεί. Περαιτέρω, η υποβολή της ΜΠΕ με αίτηση του φορέα και όχι με το έντυπο «Υ» δεν επισύρει άνευ ετέρου ακυρότητα της διαδικασίας έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων. Επομένως, ο ανωτέρω λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί εν μέρει ως ερειδόμενος σε εσφαλμένη προϋπόθεση και κατά τα λοιπά ως αβάσιμος.

13. Επειδή, προβάλλεται ότι η α' προσβαλλόμενη ΑΕΠΟ είναι ακυρωτέα, αφενός, διότι η ΜΠΕ που τέθηκε σε διαβούλευση διαφέρει από την τελικώς εγκριθείσα από την αδειοδοτούσα αρχή ΜΠΕ καθώς φέρει διαφορετική ημερομηνία και υπογράφεται από διαφορετικό μελετητή και, αφετέρου, διότι η νέα μελέτη δεν διαβιβάσθηκε στις αρμόδιες προς γνωμοδότηση υπηρεσίες. Όπως εκτέθηκε σε προηγούμενη σκέψη, ο σχεδιασμός του έργου και τα προτεινόμενα έργα περιγράφονται πλήρως στο από 30.7.2014 έγγραφο της Εφορείας Ενάλιων Αρχαιοτήτων, αλλά και στο .../14.8.2014 έγγραφο του Τμήματος Περιβάλλοντος και Υδροοικονομίας της Περιφερειακής Ενότητας Μεσσηνίας προς το Περιφερειακό Συμβούλιο Πελοποννήσου. Εξ άλλου, με το .../18.9.2014 έγγραφο της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδας και Ιονίου ενημερώθηκε η παρεμβαίνουσα ότι το προβλεπόμενο στη ΜΠΕ αγκυροβόλιο δεν μπορεί να αδειοδοτηθεί λόγω μεταβολής της σχετικής νομοθεσίας και συγχρόνως κλήθηκε η παρεμβαίνουσα να τεκμηριώσει με πρόσθετα στοιχεία το συμπέρασμα της ΜΠΕ, σύμφωνα με το οποίο από την εκτέλεση των έργων δεν επηρεάζεται η παρακείμενη στο έργο περιοχή Natura. Σε συμμόρφωση προς το ανωτέρω έγγραφο της Διοίκησης προσαρμόσθηκε και επανυποβλήθηκε η ΜΠΕ τον Σεπτέμβριο του 2014. Ειδικότερα, αφαιρέθηκε το αγκυροβόλιο από τον σχεδιασμό των έργων (βλ. σελ. 10 της ΜΠΕ) και προστέθηκε ως παράρτημα της μελέτης η ειδική οικολογική αξιολόγηση για την περιοχή Natura που επιβεβαίωσε, σύμφωνα με τους μελετητές, το συμπέρασμα της μελέτης, κατά το οποίο από την εκτέλεση των έργων δεν επηρεάζεται η περιοχή Natura (βλ. και την προγενέστερη από 19.6.2014 επιστολή του τεχνικού συμβούλου της παρεμβαίνουσας). Εν συνεχεία, με την α' προσβαλλόμενη απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδας και Ιονίου εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι του έργου, όπως αυτό περιορίσθηκε, κατά τα ανωτέρω, με την αφαίρεση του αγκυροβολίου, όπως δε εκθέτει η Διοίκηση στο έγγραφο των απόψεων, η επανυποβληθείσα μελέτη είναι πανομοιότυπη στην ουσία της με τη μελέτη που υποβλήθηκε προς αξιολόγηση και τα σχέδια ταυτίζονται απόλυτα, πλην κατά τη διαδικασία προέκυψαν ορισμένες βελτιώσεις της ΜΠΕ, λόγω μεταβολής της κείμενης νομοθεσίας για τα ναύδετα και εμπλουτισμού της ΜΠΕ σε σχέση με τις επιπτώσεις ή μη του έργου στη γειτνιάζουσα περιοχή Natura. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το έργο, σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό του, περιορίσθηκε, εν μέρει, με την αφαίρεση του ναυδέτου (πλωτού σημαντήρα, αγκυροβολημένου στη θάλασσα, που χρησιμοποιείται για την πρόσδεση πλοίων), χωρίς να μεταβληθούν τα λοιπά προβλεπόμενα έργα, ήτοι οι πρόβολοι και οι ύφαλοι, το γεγονός δε ότι η

ΜΠΕ περιέλαβε τη μεταβολή αυτή και επικαιροποιήθηκε δεν καθιστά πλημμελή τη διαδικασία έκδοσης της ΑΕΠΟ, όπως αβασίμως προβάλλει η αιτούσα Περιφέρεια. Εξ άλλου, υπό τα ανωτέρω δεδομένα δεν απαιτείτο η τήρηση, εκ νέου, της διαδικασίας αξιολόγησης της ΜΠΕ από τους φορείς που είχαν ήδη γνωμοδοτήσει. Συνεπώς, ο περί του αντιθέτου λόγος ακυρώσεως είναι αβάσιμος στο σύνολο του και πρέπει να απορριφθεί.

14. Επειδή, στο άρθρο 3 της 1649/45/2014 κυα «Εξειδίκευση των διαδικασιών γνωμοδοτήσεων ... κατά την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων της Κατηγορίας Α'... (Β' 45) ορίζεται ότι: «... 6. Γνωμοδοτούντες φορείς: (α) Οι δημόσιες αρχές, φορείς και υπηρεσίες της κεντρικής, της αποκεντρωμένης διοίκησης και της Περιφέρειας που ορίζονται στα άρθρα 2 παρ. 4, 5 και 11 και 3 παρ. 3 του ν. 4014/2011 και εκείνες της παρ. 2 του άρθρου 2 της υπ' αριθ. Η.Π. 11764/653/2006 ... (Β' 327) που γνωμοδοτούν, στο πλαίσιο της κατά νόμο αρμοδιότητάς τους και αναλόγως προς την υποκατηγορία και το είδος του υπό αδειοδότηση έργου ή της δραστηριότητας, όπως ειδικότερα αυτοί προσδιορίζονται στους πίνακες του Παραρτήματος Β' της παρούσας απόφασης. Στους ως άνω πίνακες και με τις επιφυλάξεις των ακόλουθων εδαφίων της παρούσας παραγράφου, καθορίζονται οι φορείς των οποίων ζητείται η γνώμη εν γένει ή κατά περίπτωση ...». Εξ άλλου, στο Παράρτημα Β' (πίνακας 3.2) της ανωτέρω κ.υ.α. αναφέρονται οι φορείς που γνωμοδοτούν για έργα ή δραστηριότητες της υποκατηγορίας Α2 της ομάδας 3 «Λιμενικά έργα», στη σχετική δε στήλη «παρατηρήσεις» του πίνακα αυτού, διευκρινίζονται οι περιπτώσεις στις οποίες οι φορείς αυτοί γνωμοδοτούν εν γένει ή κατά περίπτωση.

15. Επειδή, προβάλλεται ότι η α' προσβαλλομένη ΑΕΠΟ εκδόθηκε κατά παράβαση του άρθρου 3 της 1649/45/2014 κυα, διότι δεν γνωμοδότησαν όλοι οι αρμόδιοι φορείς, συγκεκριμένα δε η Διεύθυνση Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών της Περιφέρειας, το ΓΕΕΘΑ και, εφόσον πρόκειται για έργα εντός περιοχών Natura ή εκτός αυτών που επηρεάζουν τις περιοχές Natura, η αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΚΑ. Η ΑΔ Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδας και Ιονίου ισχυρίζεται, αντιθέτως, ότι γνωμοδότησαν όλοι οι αρμόδιοι φορείς, ότι δεν απαιτείτο γνωμοδότηση της Διεύθυνσης Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, διότι υπάρχει οριστική απόφαση για τον χαρακτηρισμό ως μη δασικής της χερσαίας έκτασης (άρθρο 2 παρ. 5 του ν. 4014/2011), η οποία αναφέρεται και στο προοίμιο (στοιχ. 34) της ΑΕΠΟ, ότι τα προστατευτικά έργα θα κατασκευασθούν βάσει μελέτης που θα εγκριθεί από τη Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών, δυνάμει της παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 2971/2001, η οποία και θα θεωρήσει κατά την ειδική αυτή διαδικασία και το σύνολο της μελέτης (ΜΠΕ και ακτομηχανική μελέτη), ότι το ΓΕΕΘΑ έχει γνωμοδοτήσει μέσω του ΓΕΝ, ότι η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφέρειας Πελοποννήσου γνωμοδοτεί κατά περίπτωση και μόνο για ιχθυόσκαλες και λιμένες αλιευτικών σκαφών και ότι η αρμόδια Διεύθυνση του ΥΠΕΚΑ γνωμοδοτεί για έργα που είναι δυνατόν να επηρεάσουν σημαντικά περιοχές Natura, περίπτωση που δεν συντρέχει εν προκειμένω. Δεδομένου ότι οι ανωτέρω ισχυρισμοί της Διοίκησης αποδίδουν ορθώς την έννοια των προαναφερθεισών διατάξεων της 1649/45/2014

κυα και ευρίσκουν, ως προς την πραγματική τους βάση, έρεισμα στα στοιχεία του φακέλου, ο ανωτέρω λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

16. Επειδή, προβάλλεται ότι η ΑΕΠΟ είναι πλημμελής, διότι σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 2971/2001 απαραίτητο στοιχείο του προτεινόμενου έργου είναι η ακτομηχανική μελέτη και η θεώρηση αυτής. Η αιτούσα ισχυρίζεται ότι στην αρχική ΜΠΕ δεν γίνεται αναφορά στην ακτομηχανική μελέτη, ότι στην επανυποβληθείσα μελέτη μνημονεύονται 2 ακτομηχανικές μελέτες (Ιανουαρίου 2013 - και Φεβρουαρίου 2014) και ότι εν τέλει στην προσβαλλόμενη ΑΕΠΟ μνημονεύεται η .../12.9.2014 θεώρηση ακτομηχανικής μελέτης, χωρίς να είναι αντιληπτό και χωρίς να έχει τεθεί σε γνώση των γνωμοδοτούντων φορέων, επί ποιάς ακτομηχανικής μελέτης έχει ληφθεί η σχετική έγκριση. Ανεξαρτήτως, όμως, του ότι στο ανωτέρω .../12.9.2014 έγγραφο αναφέρονται ο τίτλος της μελέτης «Ακτομηχανική διερεύνηση επί ...» και ο μελετητής (βλ. θέμα και σχετικό γ' του εγγράφου αυτού), πάντως, ο ανωτέρω λόγος ακυρώσεως, όπως προβάλλεται, είναι απορριπτέος, διότι δεν προσάπτει στην α' προσβαλλόμενη ΑΕΠΟ πλημμέλεια κατά τις διατάξεις του ν. 4014/2011, δυνάμει των οποίων αυτή εκδόθηκε.

17. ... Κατά τα προεκτεθέντα, στην προκειμένη περίπτωση η ΑΔ Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδας και Ιονίου με το .../18.9.2014 έγγραφό της ενημέρωσε την παρεμβαίνουσα ότι δεν μπορεί να επιτραπεί η εκτέλεση ναυδέτου και ζήτησε πρόσθετα στοιχεία τεκμηρίωσης ως προς το συμπέρασμα της μελέτης, κατά το οποίο δεν επηρεάζεται η παρακείμενη στο έργο περιοχή Natura. Συνεπώς, εφόσον η Διοίκηση δεν διαπίστωσε ουσιώδεις ελλείψεις της ΜΠΕ ή του φακέλου, ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι μη νομίμως και κατά παράβαση του άρθρου 4 του ν. 4014/2011 η Διοίκηση δεν διέκοψε τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

18. Επειδή, στη ΜΠΕ εξετάζονται διαδοχικά (σελ. 1-174 και παραρτήματα), πλην άλλων, η διοικητική διαδικασία, η ευρύτερη περιοχή, η ιστορική εξέλιξη της ακτογραμμής, η περιοχή του έργου, η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης, τα προτεινόμενα έργα, ο στόχος και η σκοπιμότητα υλοποίησης του έργου, η συσχέτιση του έργου με άλλα έργα, οι συνέπειες μη υλοποίησης των προγραμματιζόμενων έργων, η συμβατότητα του έργου με θεσμοθετημένες χωρικές και πολεοδομικές δεσμεύσεις της περιοχής, η τεχνική περιγραφή του έργου (αναλυτικά), τα γεωλογικά στοιχεία, η σεισμικότητα, η χλωρίδα, η πανίδα και τα οικοσυστήματα, οι κυματικές συνθήκες, τα ωκεανογραφικά χαρακτηριστικά και τα ακτομηχανικά φαινόμενα, οι υπολογισμοί διασποράς και επίδρασης των κυματισμών, το ανάπτυγμα του πελάγους, τα φυσικά βάθη, η ποιότητα του πυθμένα, τα θαλάσσια ρεύματα, η εκμετάλλευση και επιβάρυνση του εδάφους και των υδάτινων πόρων, οι τάσεις εξέλιξης του περιβάλλοντος (χωρίς το έργο), η εκτίμηση και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και η αντιμετώπισή τους, η περιβαλλοντική διαχείριση και παρακολούθηση του έργου, καθώς και η ειδική οικολογική αξιολόγηση της περιοχής μελέτης. Ως προς τις εναλλακτικές λύσεις στη ΜΠΕ (κεφ. 8, σελ. 50-51), αναφέρονται τα εξής: «... Αρχικά θεωρήθηκε απαραίτητο να επεκταθούν οι υφιστάμενοι πρόβολοι - βραχίονες που προστατεύουν την ακτή στο βόρειο ανατολικό τμήμα της ιδιοκτησίας. Διατηρήθηκε ικανή απόσταση από την παράκτια χερσαία ζώνη και εξετάσθηκε να λειτουργήσει

το έργο της αντιδιαβρωτικής προστασίας χωρίς αυτούς τους δύο προβόλους. Η προηγούμενη όμως εμπειρία από τους υφιστάμενους σε συνδυασμό με τις καταπτώσεις και τις καταστροφές που τεκμηριωμένα έχουν επιφέρει έκρινε την αναγκαιότητα διατήρησης και επέκτασής τους. Επιπροσθέτως διερευνήθηκε και η τοποθέτηση επιπλέον ογκολίθων κατά μήκος της ακτής για την προστασία των πρανών της παράκτιας ζώνης. Όμως η λύση αυτή αποκλείστηκε επί του παρόντος, γιατί αφενός θα είχε επιπτώσεις στη χερσαία ζώνη, και αφετέρου θα δημιουργούσε κατασκευαστικές επεμβάσεις σημαντικής όχλησης και πιθανόν να είχε προσωρινά μόνο αποτελέσματα. Το προτεινόμενο έργο των τεχνητών υφάλων που εξετάστηκε είναι ιδιαίτερα φιλικό στο θαλάσσιο περιβάλλον και θεωρήθηκε ότι καλύπτει τα όποια πλεονεκτήματα από την τοποθέτηση των βράχων κατά μήκος της ακτής. Εξετάστηκε η εναλλακτική λύση να αναπτυχθούν επιφανειακοί πρόβολοι αλλά αυτό θα δημιουργούσε πέραν από την οπτική ρύπανση, αλλαγή στην κίνηση των ρευμάτων και συσσώρευση πιθανών ρύπων. Επίσης ενδεχόμενα θα δημιουργούσαν και μεταβολές στην ιχθυοπανίδα και χλωρίδα. Οι σημαντικές αλλαγές που πιθανόν να επακολουθούσαν θα απαιτούσαν και την εκπόνηση ακτομηχανικής μελέτης. Οι κατασκευές των υποθαλάσσιων υφάλων είναι μονολιθικές και ακολουθούν τις κλίσεις του πυθμένα, προσαρμόζονται εύκολα και παρεμβάλλονται σε τακτά διαστήματα ώστε να εγκλωβίζουν ανάμεσά τους και άμμο που μεταφέρεται μέσω των ρευμάτων και των κυματισμών. Κυρίως όμως αποσβένουν την κυματική δράση. Η διαφορά των κατασκευών αυτών από τις κλασσικές που κάνουν χρήση φυσικών αδρανών υλικών (ογκολίθων) που είναι πολλές φορές δυσεύρετα και έχουν υψηλό κόστος λόγω μεταφοράς αλλά και του τρόπου πόντισης, είναι βασικά η ευκολία στην τοποθέτηση και η αποτελεσματικότητα επειδή οι προσαμμοτικοί ύφαλοι (Groins) εξέχουν πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας με αποτέλεσμα να δημιουργείται λόγω της θραύσης των κυματισμών προσάμμοση από την μία πλευρά και διάβρωση από την άλλη. Επιπλέον, είναι αδύνατη η τήρηση των ενδεδειγμένων διατομών με πυρήνα στο εσωτερικό και ογκώδεις λίθους στην εξωτερική στρώση της διατομής, καθώς η τοποθέτηση εξαρτάται από την ακριβή θέση του εξοπλισμού που χρησιμοποιείται, πράγμα δύσκολο λόγω των συνεχών μετακινήσεων ... για φόρτωμα υλικών και μεταφορά στην ακριβή θέση του έργου. Έτσι, η διάταξη των υφάλων δεν μπορεί να είναι ενιαία με αποτέλεσμα να καταρρέει το σύστημα από έντονους κυματισμούς και αντί να προστατεύεται η ακτή, να υφίσταται επιπλέον επιβάρυνση. Επιπροσθέτως, η εργασία πόντισης φυσικών ή τεχνητών ογκολίθων, απαιτεί την δέσμευση χερσαίου χώρου για αρκετά μεγάλο διάστημα με πλείστες επιπτώσεις απαγορευτικές για το περιβάλλον. Για τους λόγους αυτούς ... προτείνουμε τους υποθαλάσσιους υφάλους που κατασκευάζονται από άμμο μέσα σε γεωϋφασμα.

8.2 Μηδενική λύση. Επίσης εξετάστηκε και η μηδενική λύση ... Η άσχημη όμως κατάσταση και εικόνα των διαβρωμένων και κατακερματισμένων ακτών καθώς και των υφιστάμενων έργων προστασίας ήταν τέτοια, που δημιουργούσε πέραν της οπτικής ρύπανσης και θέματα που σχετίζονται με την ασφάλεια και προστασία των επισκεπτών και των εργαζομένων ... Παράλληλα η θέση του έργου θα έμενε εντελώς απροστάτευτη από την κυματική δράση και τη διάβρωση που αυτά προκαλούν στην ακτή. Για τους παραπάνω αναφερόμενους λόγους, δεν προκρίθηκαν οι εναλλακτικές λύσεις, αλλά ούτε η μηδενική στο σχεδιασμό των

θαλάσσιων προστατευτικών έργων ...». Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η ΜΠΕ διερεύνησε τις πιθανές λύσεις και κατέληξε στην προταθείσα λύση για την αποτροπή της διάβρωσης της ακτής, η λύση δε αυτή αξιολογήθηκε και εγκρίθηκε από τη Διοίκηση ως η πλέον αποτελεσματική και φιλική προς το περιβάλλον. Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι οι προσβαλλόμενες είναι ακυρωτές, διότι η ΜΠΕ του έργου δεν παραθέτει ούτε εξετάζει εναλλακτικές λύσεις, είναι απορριπτός ως αβάσιμος.

19. Επειδή, προβάλλεται ότι οι προσβαλλόμενες είναι ακυρωτές, διότι οι προστατευτικοί πρόβολοι του έργου αποτελούν συνέχεια της χερσαίας ζώνης, η οποία ανήκει σε περιοχή του δικτύου Natura και επηρεάζεται άμεσα από το έργο. Εν προκειμένω, όμως, η Διοίκηση εξέτασε διεξοδικά το ζήτημα, αν τα προβλεπόμενα έργα επηρεάζουν την περιοχή Natura, και για τον λόγο αυτόν ζήτησε πρόσθετα στοιχεία, τα οποία υποβλήθηκαν από την παρεμβαίνουσα (βλ. και σελ. 155 επ. της ΜΠΕ). Εξ άλλου, τόσο στη ΜΠΕ όσο και στο έγγραφο των απόψεων της Διοίκησης εκτίθεται ότι η περιοχή του έργου δεν εμπίπτει στην περιοχή του δικτύου Natura. Συνεπώς, ο ανωτέρω λόγος ακυρώσεως είναι απορριπτός ως αβάσιμος.

20. Επειδή, προβάλλεται ότι οι προσβαλλόμενες είναι μη νόμιμες και ακυρωτές, διότι η υποβληθείσα ΜΠΕ απέκρυψε στοιχεία και δεν ανταποκρίνεται στην πραγματική κατάσταση, καθόσον στην περιοχή του έργου υφίσταται αυθαίρετη κατασκευή για την οποία έχει ήδη εκδοθεί το .../10.4.2013 πρωτόκολλο κατεδάφισης της Κτηματικής Υπηρεσίας Μεσσηνίας. Στο πλαίσιο του αυτού λόγου ακυρώσεως προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη εκδόθηκε κατά παράβαση του άρθρου 2 του ν. 3010/2002 [άρθρο 9 του ν. 4014/2011], το οποίο απαγορεύει την εκ των υστέρων περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων. Όμως, στη ΜΠΕ του έργου (σελ. 33) αναφέρεται ότι στη θαλάσσια ζώνη μπροστά από την ιδιοκτησία της παρεμβαίνουσας υπάρχει το αποτύπωμα θαλάσσιων έργων που σκοπό είχαν την προστασία της ιδιοκτησίας. Επίσης, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου, Δυτ. Ελλάδας και Ιονίου στο έγγραφο των απόψεων εκθέτει τα ακόλουθα: «... αναφέρεται στο .../23.6.2014 έγγραφο της Κτηματικής Υπηρεσίας Μεσσηνίας που εξέδωσε το πρωτόκολλο κατεδάφισης και συγκεκριμένα ότι “εκ των προτεινόμενων έργων υφίσταται ήδη το αποτύπωμα δύο (2) προβόλων κατά την βόρεια πλευρά”. Αλλά και άλλοι αρμόδιοι φορείς όπως το Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου και η Εφορεία Ενάλιων Αρχαιοτήτων αναφέρουν ότι οι γνωμοδοτήσεις των δεν αποτελούν εκ των υστέρων νομιμοποίηση τυχόν έργων, που έχουν κατασκευαστεί στον αιγιαλό, την παραλία ή τη θαλάσσια περιοχή χωρίς τις νόμιμες εγκρίσεις της Κτηματικής Υπηρεσίας και τις απαιτούμενες αδειοδοτήσεις. Οι όροι αυτοί είναι ουσιώδεις και αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της προσβαλλόμενης ΑΕΠΟ. Εξ άλλου το έργο συνίσταται στην αφαίρεση της παράνομης δυνατότητας ελλιμενισμού σκαφών και στη βελτίωση της αντιδιαβρωτικής προστασίας και μόνο, όπως περιγράφεται στην ΜΠΕ και στη σχετική ακτομηχανική μελέτη. Κατά συνέπεια από τα ανωτέρω δεν προκύπτει ότι έχουν αποσιωπηθεί στοιχεία ... Σε κάθε περίπτωση, σήμερα υπάρχει ένα έργο, το οποίο έχει κριθεί κατεδαφιστέο από την Κτηματική Υπηρεσία ως αυθαίρετο ... Όμως, η παρούσα ΜΠΕ αφορά άλλη κατασκευή, η οποία θα αντικαταστήσει την υφιστάμενη αυθαίρετη που θα αποξηλωθεί». Εξ άλλου, το γεγονός ότι στην

περιοχή κατασκευάσθηκαν στο παρελθόν ορισμένα έργα καθ' υπέρβαση της σχετικής άδειας, τα οποία κρίθηκαν αυθαίρετα και κατεδαφιστέα, δεν κωλύει την έκδοση ΑΕΠΟ, με σκοπό την εκτέλεση έργου για την προστασία της ακτής από τη διάβρωση κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 12 του ν. 2971/2001. Ενόψει των ανωτέρω, ο προαναφερθείς λόγος ακυρώσεως είναι αβάσιμος στο σύνολό του και πρέπει να απορριφθεί.

21. Επειδή, όπως συνάγεται από τα άρθρα 3 και 11 της οδηγίας 2001/42/ΕΚ σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων (L 197), καθώς και από τις αντίστοιχες ρυθμίσεις των άρθρων 3 και 11 της κυα 107017/2006 (Β' 1225), η οποία ενσωμάτωσε την οδηγία αυτή στην ελληνική έννομη τάξη, η διαδικασία της στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης ή του περιβαλλοντικού προελέγχου εισάγεται για σχέδια και προγράμματα, η εκπόνηση των οποίων σκοπεύει στο σχεδιασμό και προγραμματισμό δράσεων, δραστηριοτήτων και χρήσεων γης, και όχι για μεμονωμένα έργα και δραστηριότητες που επιχειρούνται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου ή από δημόσιες αρχές, όπως το επίδικο (πρβλ. ΣτΕ 1492/2013 7μ. σκ. 27, ΣτΕ 4357/2011 7μ. σκ. 13). Εν προκειμένω, το επίμαχο έργο δεν έχει τον χαρακτήρα «σχεδίου» ή «προγράμματος» κατά την έννοια της ανωτέρω οδηγίας, ώστε να τίθεται ζήτημα υπαγωγής του στη διαδικασία Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, αλλά περιλαμβάνεται, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, στον κατάλογο έργων και δραστηριοτήτων της 1958/2012 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Β' 21), υπαγόμενο στη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης που προβλέπεται στην απόφαση αυτή και στον ν. 1650/1986, όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4014/2011. Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι η .../22.10.2014 απόφαση (α' προσβαλλόμενη) εκδόθηκε κατά παράβαση της νομοθεσίας για τη στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος (πρβλ. ΣτΕ 1637/2016 σκ. 14).

22. Επειδή, προβάλλεται, εμμέσως, ότι οι προσβαλλόμενες είναι ακυρωτέες, διότι παραβιάζουν τις, απορρέουσες από το άρθρο 24 του Συντάγματος και το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αρχές του υπέρτερου δημοσίου συμφέροντος, της βιώσιμης ανάπτυξης και της φέρουσας ικανότητας του οικοσυστήματος, καθώς και τις αρχές της έγκαιρης εκτίμησης, της συνολικής ή σφαιρικής εκτίμησης και της διαβάθμισης των επιπτώσεων της ΜΠΕ. Με τους ανωτέρω, όμως, λόγους ακυρώσεως η αιτούσα Περιφέρεια δεν παραπονείται για συγκεκριμένη πλημμέλεια των προσβαλλόμενων πράξεων σε σχέση με τις ανωτέρω αρχές και, ως εκ τούτου, οι λόγοι αυτοί, όπως προβάλλονται, είναι απορριπτέοι ως αόριστοι. Αν δε, καθ' ερμηνεία του δικογράφου, οι ίδιοι ισχυρισμοί έχουν την έννοια ότι οι παραπάνω αρχές παραβιάζονται λόγω των προαναφερθεισών, κατά την αιτούσα, πλημμελειών της διαδικασίας έκδοσης της επίμαχης ΑΕΠΟ, οι ισχυρισμοί αυτοί είναι επίσης απορριπτέοι ως αβάσιμοι, σύμφωνα και με όσα εκτέθηκαν στις προηγούμενες σκέψεις.

Διατακτικό: Απορρίπτει την αίτηση.